

Již v dobách dávno minulých muselo lidstvo řešit způsoby odstranění nejrůznějších vyprodukovaných odpadů. Většinou se tak dělo prostým odložením do životního prostředí v bezprostředním okolí lidských sídel bez sebemenší dlouhodobější a promyšlené koncepce. Prioritou bylo pouze zbavit se odpadu co nejjednodušším způsobem. Postupem času, v souvislosti s nárůstem světové populace se zátěž životního prostředí odpady znásobila a začala ohrožovat jak přírodu samotnou, tak i obyvatelstvo z hledisek hygienických a zdravotních. V moderní éře jsme proto svědky kvalitativního zlepšení hospodaření s odpady – je vybudována síť odkládišť odpadu, ten je poté organizovaně a pravidelně svážen a ukládán na zabezpečené skládky, případně likvidován spálením. Vývoj však šel v posledních desetiletích ještě dál – člověk si začal uvědomovat hodnotu odpadu jako suroviny schopné dalšího využití. Postupně tak stoupá podíl odpadů, které jsou druhotně využity jako vstupní surovina do výroby, čímž se snižuje jejich množství a také celková zátěž životního prostředí.

V souvislosti s tím je nesmírně důležitá právní úprava nakládání s obalovými odpady. Ty tvoří 30-50% veškerého komunálního odpadu v západní Evropě a jsou tak velmi významnou kategorií odpadů.<sup>1</sup> Z tohoto důvodu je jim věnována zvláštní pozornost komunitárních i českých zákonodárců a právo vyčleňuje obalové odpady z obecné úpravy nakládání s odpady. Právě specifickým aspektům této speciální právní úpravy jsou věnovány následující řádky mé diplomové práce.

Ta se zaměřuje především na systémy zpětného odběru obalových odpadů a jejich právní úpravu. Pozornost je věnována i mezinárodnímu srovnání legislativy týkající se obalové problematiky zejména srovnání české právní úpravy s vybranými státy Evropské unie. Stručně je pojednáno i o evropské komunitární úpravě, která je společným východiskem pro národní úpravy jednotlivých členských zemí.

Diplomová práce vychází z hypotézy, že obalová problematika, konkrétně systémy zpětného odběru obalových odpadů a recyklační cíle jsou společným institutem všech států Evropské unie, to je dáno celoevropskou platností směrnice o obalech. Každá ze zemí si ovšem může zvolit vlastní způsob kroků, vedoucích k dosažení stanovených cílů. Systém zpětného odběru zavedený v České republice je do značné míry podobný systémům v některých ostatních zemích. Jako právní úprava relativně nová však podléhá změnám, které si vyžádala prvotní nekonceptní řešení. Cílem této práce je tedy popsat podstatu obalové problematiky, její stručný vývoj a pojetí jak na úrovni komunitární, tak i národní. Na příkladu několika evropských států bude pojednáno o jednotlivých přístupech k naplnění cílů především pokud jde o systémy zpětného odběru obalových odpadů a plnění recyklačních cílů.

V druhé části této práce je analyzována situace v České republice, její stručná historie a právní vývoj. Pozornost je věnována i jednotlivým aspektům zálohového systému a případným dopadům jeho zamýšleného zavedení. Výše uvedené důvody, zajímavost a aktuálnost dané problematiky byly jedním z hlavních motivů pro výběr celospolečensky významného tématu „*Právní regulace nakládání s obaly a odpady z obalů*“ pro tuto diplomovou práci.

Cílem práce je zmapovat situaci v oblasti nakládání s obaly, tedy především definovat základní pojmy a dále zhodnotit současnou situaci v České republice, jakož i srovnat tento stav v širších mezinárodních souvislostech. Zjištění a vlastní názory na danou problematiku, včetně analýzy možných směrů budoucího vývoje této oblasti, jsou následně shrnuty v závěrečných kapitolách.

Jako informační zdroje jsou v práci používány publikace o právu životního prostředí obecně, obalech, odpadech, dále také pravidelně vycházející odborné časopisy a internetové zdroje.

Z hlediska obsahu diplomová práce vychází ze struktury definované výše uvedeným cílem. Po úvodu a obecném výkladu následující třetí část podává výklad obalové problematiky v zahraničí. Pojednává o evropské komunitární úpravě včetně související judikatury, a aplikaci obalové směrnice. Stěžejní je pak část čtvrtá, pojednávající o právním rámci nakládání s obaly a obalovými odpady u nás. Stručně je zde popsán historický vývoj problematiky v kontextu celého práva životního prostředí a jeho vztah k platné právní úpravě, zmíněny jsou i související základní principy. Podrobná analýza současného zákona o obalech je podána se zvláštním zřetelem k institutu zpětného odběru obalů a obalových odpadů a popisem fungování autorizované obalové společnosti EKO-KOM. Pátá část práce předkládá detailní přehled o fungování systémů nakládání s obaly v některých evropských zemích. Část šestá je věnována nápojovým obalům. Z tohoto významného segmentu obalů je kladen důraz především na plastové jednocestné obaly a ekologické a ekonomické aspekty jejich užívání. Systém zálohování jednocestných obalů je zde analyzován z legislativního úhlu pohledu, včetně právních a jiných dopadů jeho případného zavedení v České republice. Poslední, sedmou část tvoří závěr, který je věnován především vlastním názorům, doporučením i celkovému shrnutí dané problematiky. Součástí práce je i seznam použité literatury a příloha.